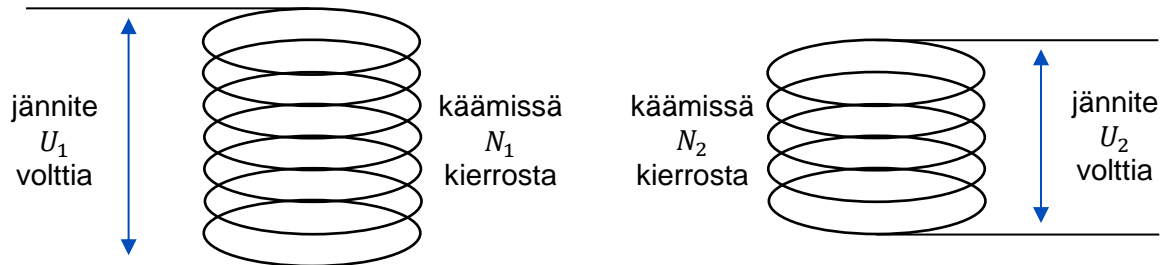

HARJOITUKSIA

Muuntajaperiaate

$$\text{jännitteiden suhde } \frac{U_1}{U_2} = \frac{N_1}{N_2} \text{ kierrosten suhde}$$

1. Käytät muuntajaa, jonka ensiökäämissä on merkintä 600r. Voit valita toisiokäämin. Kytket muuntajan Suomen verkkovirtaan 230 V @ 50 Hz.
  - a. Käytät toisiokäämiä, jossa on merkintä 200r.
    - i. Tällöin muuntajan toisiokäämissä on **vähemmän / enemmän** kierroksia kuin ensiökäämissä.
    - ii. Muuntaja siis **kasvattaa / pienentää** jännitettä.
    - iii. Laske toisiokäämin jännite muuntajaperiaatteella.

  - b. Käytät toisiokäämiä, jossa on merkintä 1200r.
    - i. Tällöin muuntajan toisiokäämissä on **vähemmän / enemmän** kierroksia kuin ensiökäämissä.
    - ii. Muuntaja siis **kasvattaa / pienentää** jännitettä.
    - iii. Laske toisiokäämin jännite muuntajaperiaatteella.

  - c. Tarvitset toisiojännitteeksi 5 voltia.
    - i. Tällöin muuntajan toisiokäämissä on **pienempi / suurempi** jännite kuin ensiökäämissä.
    - ii. Muuntajan toisiojännitteessä on siis oltava **vähemmän / enemmän** kierroksia kuin ensiökäämissä.
    - iii. Laske toisiokäämiin vaadittu kierrosten lukumäärä.

2. Työskentelet insinöörinä yrityksessä, joka valmistaa sähkökäyttöisiä leluja. Tämänhetkinen projektisi on junarata, jonka olet suunnitellut kytkettävän Suomen verkkojännitteeseen. Junaradan resistanssi on 130Ω .

- a. Jotta tuotteesi täyttää Turvallisuus- ja kemikaalivirasto Tukesin säädökset, laitteessa kulkeva virta saa olla enimmillään $0,10 \text{ A}$. Ratkaise Ohmin lailla suurin sallittava jännite.

$$U = RI = \text{_____} \Omega \cdot \text{_____} \text{ A} = \text{_____} \text{ V}$$

- b. Tarvitset pakkaukseen myös tiedon siitä, millä teholla tuotteesi toimii. Ratkaise laitteen kuluttama wattien määrä.

$$P = UI = \text{_____} \text{ V} \cdot \text{_____} \text{ A} = \text{_____} \text{ W}$$

- c. Olet suunnittelemassa tuotteeseesi muuntajaa, ja käytössäsi on 1200r ensiökäämin lisäksi 50r , 100r ja 200r toisiokäämit.

- i. Ratkaise muuntajaperiaatteella toisiojännite 50r käämille.

- ii. Ratkaise muuntajaperiaatteella toisiojännite 100r käämille.

- iii. Ratkaise muuntajaperiaatteella toisiojännite 200r käämille.

- d. Jos laitteesi tarvitsee toimiakseen 8 V ja jos a.-kohdassa ratkaisemasi jännite ei saa ylittyä, mitä c.-kohdan toisiokäämeistä sinun tulee käyttää?